

Geen tegemoetkoming aan behoeften universiteit

O&W begroting 1978: Oude beleid voortgezet.

"MAAR IK BEWEER, DAT EEN WEEK 168 UUR HEEFT. DAAR MOET JE ER 56 VAN SLAPEN, DAN HOUD JE ER 112 OVER" (.....) "JE MOET NIET KLETSEN OVER 40 UUR, DAT KAN NIET, DAN BEN JE NIET GOED BEZIG MET JE VAK".....

AAN HET WOORD IS DE VOORMALIG STAATSSEKRETARIS VAN ONDERWIJS, DE HEER GERRIT KLEIN, IN EEN INTERVIEW MET HET WEEKBLAD 'VRIJ NEDERLAND' VAN 17- 9- '77. DE FILOSOFIE DIE HIJ TE BERDE BRENGT IS DES TE WONDERBAARLIJKER, ALS WE BEDENKEN, DAT DE STRIJD VOOR DE 8-URIGE WERKDAG REEDS VOOR DE TWEDE WERELDOORLOG GESTREDEN IS.

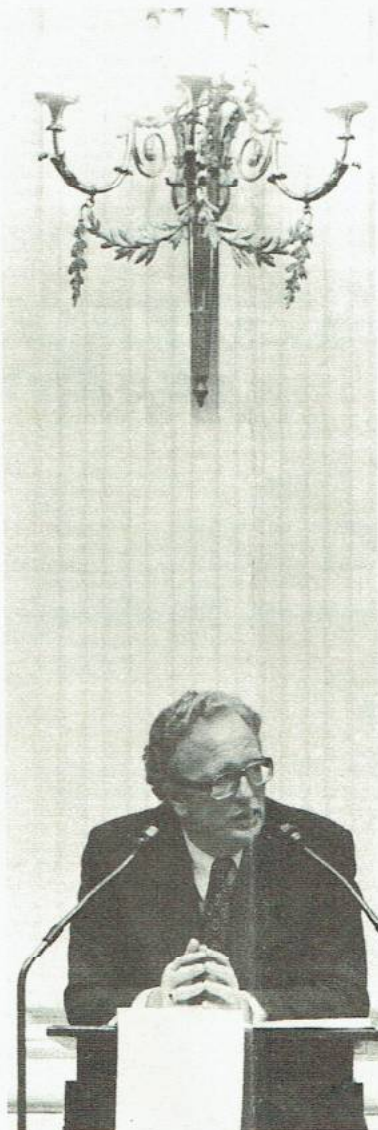
Klein heeft echter de bovengenoemde kronkel-filosofie nodig om te kunnen bewijzen dat het personeel harder kan en moet werken, om het onderwijs in stand te houden.

Klein komt in zijn onderwijsbegroting voor 1978 niet op het idee om tot uitbreiding van het personeelsbestand over te gaan vanwege de nul-lijn en 1%-gedachten die door zijn hoofd spoken. De Groningse universiteit krijgt er in 1978 geen enkele nieuwe plaats bij; het personeelsbestand blijft op 3807 formatieplaatsen staan. Dit lijkt dan nog relatief gunstig, want bijvoorbeeld de Technische Hogeschool van Delft moet 89 plaatsen inleveren ten gunste van Maastricht. Voor het gehele Wetenschappelijk Onderwijs komen er 53 plaatsen bij; maar de trend is duidelijk: reallocatie, het herverdelen van het huidige aantal formatieplaatsen. Uitgangspunt is daarbij niet de behoeften van de instellingen, maar het financiële kader.

De gevolgen van deze beleidslijn hoeft Klein zelf niet te dragen, zoals hij ook in het interview in Vrij Nederland aangeeft. Het zijn de schouders van de staf, het technisch en administratief personeel en de studenten waar deze gevolgen op terecht zullen komen.

Het grote tekort aan personele middelen werkt direkt door in de onderwijs situatie. In verschillende studierichtingen ontstaan interne wachtlijsten voor bepaalde studieonderdelen. Werkgroepen die bedoeld zijn om de gedoopte stof in een kleine groep intensief te verwerken, krijgen een onaanvaardbare omvang. In de bèta-fakulteiten zijn op het ogenblik eerstejaarswerkgroepen met 30-40 studenten. Hierdoor ontstaat een druk om hoe langer hoe meer over te stappen op de massale hoorcolleges; colleges waarvan het leerrendement erg laag is.

Vervolg op pagina 2

Van Kemenade; demissionair minister

in dit nummer:

Begroting

Op pagina drie gaat Pierre Karsten in op de onderwijsbegroting. Wat zijn de prioriteiten van de regering, waar wordt er bezuinigd etc. Een beschouwing van de onderwijspolitiek.

Promessen

Binnenkort moeten ettelijke duizenden studenten een promesse afbetalen. Een belangrijke zaak, gezien de dreigementen van de staatssecretaris. Het LOG roept deze mensen op voorlopig niet te betalen, om zo de akkie te versterken. Op pagina vijf legt Maria Bodewes uit waarom.

Verkenning

1%-matigen; 1%-groeien; Lonen, prijzen, winst is werk, kapitaallexport, bezuinigingen, produktie etc. Een hele reeks moeilijke woorden met betrekking tot het sociaal-economisch beleid van de regering Den Uyl. Op pagina 6 een verkenning van dit beleid.

Kraken

De kamermood blijft een groot probleem voor veel studenten. Hardere aktiemiddelen zijn dan ook niet alleen gerechtvaardigd, maar ook noodzakelijk, concludeert Geert Berghuis op pagina 9. Kraakakties zullen dan ook in de toekomst tot de mogelijkheden behoren.

Van Agt

Ondanks een compromis in het formatieberaad op het punt van de abortus blijft er aandacht tot grote zorg. Vele duizenden demonstreerden dat ook onlangs voor een betere wetgeving. 'Abortus vrij, dat eisen wij'.

Vervolg van pagina 1.

Veel studenten zijn daardoor niet meer in staat in een normaal tempo te studeren en velen laten het dan vaak na een tijdje afweten. Diegenen die doorgaan krijgen dan vaak te maken met zwaardere tentamens, wat een paardemiddel is om de interne wachtlijsten te voorkomen. Zo worden steec steeds meer studenten uitgeslekt op oneigenlijke gronden. Nu kan Klein wel beweren dat er aan de universiteiten niet gewerkt wordt maar een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uit 1972 toont aan dat de gemiddelde werktijd voor stafleden in veel studierichtingen tussen de 50 en de 60 uur per week ligt. Sinds die tijd is de situatie er niet beter op geworden. De slechter wordende begeleiding veroorzaakt zo een hoger wordend uitvalpercentage.

weekendprogressiviteit

Voor veel stafleden betekent de toename van de onderwijslast dat het onderzoek in het gedrang komt. Hierdoor komt de eenheid van onderwijs en onderzoek in gedrang. Binnen het wetenschappelijk corps dreigt een scheiding te ontstaan tussen hen die louter en alleen onderzoek doen en hen die alleen onderwijs geven, de lesboeren. Wanneer de laatsten toch nog aan onderzoek willen doen, zijn zij gedwongen hiervoor de avonden en de week-enden uit te trekken. Het valt zeer te waarderen, dat het wetenschappelijk personeel op deze wijze toch nog aan onderzoek probeert te doen, maar dat gaat dan wel ten koste van hun vrije tijd, hun gezinsleven.

Klein werkt de scheiding van onderwijs en onderzoek nog sterker in de hand door de personeelsformatie voor onderwijs en onderzoek apart te begroten, zoals hij dat in de Beleidsindicaties aangeeft. Onderzoek wordt daarin als een aparte activiteit beschouwd die volledig los te koppelen is van het geven van onderwijs. Klein wil nu af van deze "dure" medewerkers in het wetenschappelijk onderwijs. De beleids-

maatregelen die hij daartoe in zijn "slanke-lijn"-nota voorstelt, veroorzaken echter een gevoelige aanslag op de kwaliteit van het onderwijs. Hij stelt de zaken zo voor als of voor het begeleiden van studenten het kunnen maken van sommetjes voldoende is. De verschuivingen in het personeelsbestand-zie tabel- betrekken de facto een verdergaande scheiding van onderwijs en onderzoek. Immers wetenschappelijke medewerkers en hoogleraren hebben zowel een onderwijs als een onderzoeksopdracht. Echter wetenschappelijke ambtenaren en studentassistenten hebben meestal of een opdracht voor onderwijs of een opdracht voor onderzoek.

Niet alleen de lesboeren en specialistencultus, ook de afvlakking van de studie-inhoud en de versmalling er van zijn de kwalijke gevolgen van o.a. te weinig en te zwaar belast personeel. Milieu-problemen, problemen van vrede en veiligheid, energieproblemen, strijd van onderdrukte groeperingen, vakbondsactie etc. zijn onderwerpen waarmee verschillende vakgebieden zich mee bezig dienen te houden. Dit gebeurt hier en daar in projectgroepen.

Volgens de begroting moet er nog 12 miljoen op personeelskosten bezuinigd worden bij een geringe uitbreiding van het personeelsbestand (53 plaatsen). Staatssecretaris Klein krijgt dat voor elkaar door een reeks van maatregelen die hij probeert te verkopen onder de noemer "nivellering". Er wordt meer niet-wetenschappelijk personeel bij het doceren ingeschakeld. Vrijgekomen plaatsen van wetenschappelijke medewerkers moeten worden opgevuld door wetenschappelijke assistenten in tijdelijke dienst.

Aantal personeelsplaatsen	1977	1978	1979	1980
Door RUG aangevraagd:	4120	4432	4635	4801
Beschikbaar:	3807	3807	-	(1) -
Tekort:	313	625	828	994

Studentenaantallen

	1970	1970	1976	1977
Studentenaantallen		10.496	14.1010	16.500
staf/studentenverhouding		0.267	0.248	0.231
index		100	92.9	86.5

1. Geschatte getallen.

De doorstroming van lager personeel naar hogere posities wordt geblokkeerd en is alleen door middel van een harde concurrentieslag voor enkelen te verwezenlijken. Alles bij elkaar genomen is dit een ernstige aanval op de positie van met name het lagere personeel. De inkomens van hoogleraren etc. worden niet aangepakt; het wordt alleen moeilijker om hoogleraar te worden. De werkelijke bedoeling van dit soort maatregelen is niet dat ze rechtvaardigheid scheppen maar dat ze bezuinigend werken.

De verschuivingen in het personeelsbestand.					
	leerstelen	wetens. med.	wets. ambtenaar	ass.	total
nu, 1977	3111	8865	2111	2865	16.948
moet worden:	2830	7075	2830	4245	16.980
verschil	-281	-1791	+719	+1385	

De exploitatiekredieten op de universiteiten, een soort van huishoudgeld, gaan in 1977 in vergelijking met 1976 absoluut achteruit. Het exploitatiekrediet dient om het eerstgesteldstroomonderzoek te bekostigen, verder dient het om de papierkosten, klappers e.d. te bekostigen.

Reële achteruitgang op het exploitatiekrediet heeft o.a. tot gevolg dat belangrijk onderzoek in projectgroepen e.d. afgeknepen wordt. Een ander gevolg is dat de prijs van diktaten etc verhoogd zal worden.

KORT NIEUWS

Berufsverbote

Woensdag 21 september a.s. om 8 uur start op het GSB-kantoor aan de Vissersstraat 48 de werkgroep 'berufsverbote'. Deze werkgroep zal zich hoofdzakelijk bepalen tot het geven van achtergrond informatie bij de berufsverbote, en tot het -ism. andere organisaties die zich hiermee bezighouden- opstarten van universitaire acties tegen de Be-

rufsverbote.

Boot

Iets wat op korte termijn soden aan de dijk kan zetten voor zo'n 90 kammerzoekenden is een grote boot die tot woonboot omgebouwd kan worden. Deze boot ligt nu nog in Amsterdam, maar zou in een paar dagen naar Groningen gevaren kunnen worden. Een spectaculair onderdeel van deze operatie is, dat deze boot over de sluizen in Delfzijl heengetild zou moeten worden!!) Zodra de gemeente vergunning voor een ligplaats afgeeft - en dat moet snel gebeuren - kunnen dus 90 mensen onderdak komen

Geschiedenis

Een korte prikactie van de Aktie-

groep Geschiedenis heeft ertoe geleid dat 3 extranet, wier inschrijving aanvankelijk door I&I geweigerd was, alsnog ingeschreven zijn. De inschrijving werd geweigerd aanvankelijk uit 'stop'-overwegingen, maar kon dankzij een na de bezetting in het voorjaar 1976 van het letterengebouw geschapen regeling toch geschieden.

Fout

Door een misverstand is er in de vorige Nait Soez'n een klein foutje geslopen. Het betreft hier de stemverhouding in de Universiteitsraad over het onderwerp 'promesse-invoering' (Zie Nait Soez'n, pag. 3) De stemverhouding was feitelijk: 22 stemmen voor de GSB-motie, 2 tegen en 10 blanco.

onderwijsbegroting 1978

"Autonome doorwerking van gevoerde beleid"

In de inleiding van de onderwijsbegroting wordt opgemerkt dat door de demissionaire status van het kabinet geen nieuwe beleidsvoorstellen zijn gedaan, tenzij "dit voor een goede voortgang van zaken" vereist is. De begrotingscijfers zijn dan ook vrijwel uitsluitend gebaseerd op de doorwerking van het voor de kabinetscrisis vastgelegde beleid. Dat kenmerkte zich door de beleidsindicaties oftewel de 'nullijn' (of minlijn) voor de universiteiten bij groeiende studentenaantallen. Om binnen de zgn. 'meerjarencijfers '77-'81 te kunnen blijven heeft men nu "enige beleidsomvullende maatregelen" moeten nemen.

Ondanks dat de regering zegt dat de bestrijding van de werkloosheid prioriteit heeft, en onder dit mom ook de bezuinigingen presenteert, leidt juist het beleid tav het WO tot werkloosheid onder academici. Vorig jaar bedroegen de bezuinigingen 413 miljoen, waarvan het grootste deel voor rekening van het WO kwam. In de onderwijsbegroting staat te lezen dat deze "bijstellingen" nodig zijn, doordat de 2e Kamer wijzigingen aanbracht in de O&W-begroting '77 en "op aandrang van het parlement en onderwijzorganisaties". D.w.z. dat de acties duidelijk doorklinken in de 2e kamer. Acties, zoals die in febr. in Groningen gevoerd werden, hebben dus invloed op de middelentoewijzing. De onderwijsbegroting is voorlopig, omdat de nieuwe bewindslieden nog met aanvullende voorstellen kunnen komen. De kans bestaat dus dat dan alsnog allerlei bezuinigingen voorgesteld worden.

De uitgaven van het ministerie van O & W worden voor komend jaar begroot op 19.951 miljard. Dat is 1706 miljoen meer dan in '77, ofwel 9.3%. Deze stijging bestaat volledig uit het compenseren van de prijsstijgingen van het vorig jaar. Dankzij de acties in het onderwijs is er toch 60 miljoen meer uitgegeven dan gepland was. Deze moeten nu, om binnen de 'financiële perken' te blijven op de begroting van '78 verhaald worden. En daar hebben we dan de "beleidsomvullende maatregelen" te pakken. Deze worden voor het grootste gedeelte van het Hoger Onderwijs afgepakt. De begrotingspost voor het basisonderwijs meldt 4.770 miljoen (stijging 363 miljoen, wederom slecht prijscompensatie). Hieruit moet naast het kleuter- en basisonderwijs ook het speciaal onderwijs bekostigd worden. Het is de bedoeling dat op 1 augustus 1983 de samensmelting van kleuter- en basisonderwijs een voldongen feit is, en de regering zal daarvoor een aantal experimenten starten. Ook gaat zij door met het stimuleren van scholen in achterstandssituaties dmv extra faciliteiten volgens de bestaande regeling.

Maar de nullijn heeft ook negatieve gevolgen, en ze werkt hard door: de scholenbouw, welke al jaren een grote achterstand heeft bij de werkelijke behoefte, wordt nauwelijks ter hand genomen. Slechts de allernoodzakelijkste voorzieningen kunnen getroffen worden. Ook de dreigende sluiting van kleine (kleuter-) scholen wordt niet daadwerkelijk be-

streden. In Friesland wendden 40 kleuterscholen wat dit betreft zich onlangs met een noodkreet tot de minister. Bestrijding van dergelijke problemen kan bijv. door de stichtingsnormen voor scholen omlaag te halen, en niet te wachten tot een werkgroep klaar is, zoals de begroting doet. Hier ligt ook een mogelijke gelijkheid om werkloos onderwijzend personeel weer werk te geven.

armslag

Tov. het voortgezet onderwijs, wordt melding gemaakt van het feit dat er dit jaar geen uitbreiding van het aantal experimenteerscholen voor de middenschool zal plaatsvinden. Het argument is ook hier weer de "beperkte financiële armslag"; het gaat niet om onderwijskundige argumenten. Een ander element van de bezuiniging-politiek is deze week ook actueel: de salarisverlaging van de aan komende leraren. Dit gebeurt in navolging van de salarisverlaging van aankomend wetenschappelijk personeel en student assistenten. Oa tegen deze maatregelen organiseren ABVA, KABO en ABOP op 24 september een onderwijswijsmanifestatie.

De bestaande en verder te verwachten werkloosheid onder de leraren bij het voortgezet onderwijs, bij ongewijzigd beleid, vraagt om maatregelen, die nu eens niet uitgaan van de beperkte 'financiële armslag'. Terugbrengen van de normbetrekking van 29 naar 26 uur, invoering van kleinere klassen, spreiding van scholen etc. Het gaat er ons niet om om het hele nationale inkomen voor onderwijs te reserveren; het gaat ons erom om de erkenning van de fundamentele noden ook in het lager- en voortgezet onderwijs en een beleid wat erop gericht is deze noden op te heffen. Daarvoor is een andere maatschappelijke prioriteitenstelling nodig.

formatie

De meest in het oog springende maatregel betreffende het WO betreft de personeelsformatie: welgeteld 53 plaatsen erbij, waarvan de RUG er geen een krijgt. Blijkbaar moeten we ervoor bidden dat de studenten graag in Groningen willen studeren. (de RUG is een van de sterkst groeiende: het totaal aantal studenten groeit met 1000, terwijl het formatiebestand op 3807 blijft staan) Hoewel Klein in eerdere instantie beloofd had dat er jaarlijks 415 formatieplaatsen verdeeld zouden

worden tussen de instellingen. De geschatte stijging van de studentenaantallen met 20% tot 1983, moet met dezelfde hoeveelheid personeel opgevangen worden.

De hoeveelheid geld dat beschikbaar is voor exploitatie van universiteiten, hogescholen en academische ziekenhuizen is met 10.9% gestegen tov vorig jaar. Dat is zeker geen reële stijging. Het grootste deel van deze 10.9% wordt opgeslorpt door verhoging van de personeelslasten in de sfeer van prijscompensatie en individuele stijgingen van het loon. Daarnaast dient deze verhoging om de prijsstijgingen van het vorig jaar op te vangen. Dit alles weer tegen de achtergrond van stijgende studentenaantallen: werd in 1977 nog f 22.100,- per student uitgegeven, op de nieuwe begroting is dat f 22.488, hetgeen een toename van slechts 1.75% betekent.

De berekeningen voor dit jaar zijn gebaseerd op de Wetenschappelijk Onderwijs Raming Studenten Aantallen (WORSAA) welke tot nu toe systematische te laag zijn gebleven. De 1.75% stijging halen we nog niet eens, we gaan er reeel zo'n 8% op achteruit per student.

Er moeten geen tegenstellingen geschapen worden tussen het WO en de andere onderwijssectoren. Het WO is geen vetpot, het gaat om een begroting die uitgaat van de behoeften van de verschillende instellingen.

Ook de investeringen wordt slechts een magere inflatiecorrectie toebedeeld. 10.000m² mag er gebouwd worden voor drie instellingen, en dan "sobere nieuwbouw" of, zoals de begroting het zegt: dat "de mogelijkheden voor uitvoering van nieuwe plannen voor nieuwbouw voorlopig uiterst beperkt zullen zijn". Terwijl de RUG op grond van de gehanteerde normen in 1976 een ruimtetekort verwachtte van 67.000m². in 1980/1981. (uit termijnvisie '77-'81)

Daarnaast gaat Klein door met het ontwikkelen van een planningsstelsel; niet een dat uitgaat van de financiële behoeften, maar wederom van de 'beperkte armslag'. Het planningsstelsel dient ervoor die 'armslag' zo optimaal mogelijk te verdelen, maar dan wel op basis van de prioriteiten van Klein. Dit betekent dat de democratische besluitvorming over onderwijs en onderzoek aan de instellingen wordt onttrokken. Een gevaarlijke ontwikkeling. Het kan dan een instrument worden om bijv. de herprogrammering (4-jarige cursusduur) af te dwingen. Een cursusduur, die nu door bijna alle studierichtingen op 5 jaar is geprogrammeerd.

Het probleem van de knelpunten in het onderwijs, waardoor de "ruimte voor een eigen beleid van het instellingsbestuur gestadig slinkt" (pg.73) wordt vertaald naar een reallokatie (herverdeling) van middelen: o.g.v. bepaalde criteria (bijv. staf/studentenratio 1:10(15)) moeten de inste-

Vervolg op pagina 11.

(advertentie)

voor studie en ontspanning

SB STANDAARD-BOEKHANDEL

Zwanestraat 41-43 · Tel. 126749

(advertentie)

REGEN BOOG

Stichting Drukkerij C. Regenboog
Zoustraat 14
Groningen
Telefoon 128370

Kunnen studenten zich tegen ziektekosten verzekeren?

Zeer zeker. Bij de SSGZ

De SSGZ verzekert roodharige studenten, bebrilde, besnorde en bebaarde studenten, geplooirokte, VN-lezende, shagdraaiende studenten, fietsende, roeiende en bridgende studenten, debatterende, geblazerde, pilshappende studenten, bioscoopbezoekende, schakende en Asterix-lezende studenten, op kamers-, samen- en bijmoederthuiswonende studenten
Tegen ziektekosten Voor f340 - per jaar

Stichting Studenten Gezondheids Zorg
Centrale administratie,
Stadhouderskade 140
Amsterdam.
Telefoon: 020-718144

Groningen: 'Pro Civibus'
Oude Kijk in 't Jatstraat 24/10
Gebouw studentenvoorzieningen.
Tel.: 129267.

(advertentie)

HET GEZONDHEIDSHUIS

Joop Olman

GROTE KROMME ELLEBOOG 5 - GRONINGEN
TEL. 050 - 130274

VÓÓR AL UW

VOORBEHOEDS- en

ZIEKENVERPLEEG-

MIDDELEN

GSb-leden minim. 10% KORTING !

(advertentie)

EVEN NAAR

DE EVENAAR

Folkingsstraat 46 · Tel. 050 - 13 21 18

Vanaf 10-uur 's morgens geopend

ten zijden bruin café

(advertentie)

café biljart

DE WOLTHOORN

turftorenstraat 6
groningen tel. 120282

(advertentie)

Voor
Taal
en Letterkunde

BOEKHANDEL BERGHUIS

OLDE LEBINGESTRAAT 59
TELEFOON 12 57 20

REDUKTIEBURO STUDAIR

VISSERSTRAAT 46

Platenbonnen: f10,- voor f 8.50
f15,- voor f 12.75
f20,- voor f 17,-

Platenbonnen zijn inwisselbaar bij firma Hemmes,
Steenstilstraat 28, Groningen.

Aflossing promesses 75/76:

LOG: betaal voorlopig niet!

Op 7 september j.l. hadden vertegenwoordigers van de studenten-vakbonden een gesprek met Klein. Deze laatste ontkende alle problemen die rond het terugbetalen tijdens de studie bestaan; hij gaf te kennen gerechtelijke invordering te willen doorzetten. Het LOG reageert daarop met een verscherping van de akties. Waarom vinden we deze zaak zo belangrijk?

Deze hele invorderingsgeschiedenis is in grote lijnen het gevolg van het slechte studiefinancieringsstelsel, gekombineert met het te hoge kollegegeld.

Er zijn inmiddels vele "niet-betalers" bij de GSB bekend: studenten met een laag tot gemiddeld inkomen (7.000 à 8.500 gulden per jaar), die daar onmogelijk een bedrag van f 500,- of ook wel f 1.000,- tot f 2.000,- van kunnen missen. Afhankelijkheid van ouders, die niet voldoende kunnen of willen betalen, het achterblijven van de toelages bij stijgende prijzen, zijn zo wat oorzaken van dit onvermogen tot betalen.

Wij vinden, dat alle studenten de mogelijkheid moeten hebben het kollegegeld na de studie te betalen. Daarvoor is de promesseregeling oorspronkelijk ook bedoeld geweest; als tegemoetkoming aan studenten die het geld niet hebben. Niet voor niets werd de belofte gedaan, dat terugbetaling na twee jaar geen probleem zou zijn. Er zou dan een nieuw studiefinancieringsstelsel voor alle studenten zijn, waarin de promesseschuld zou kunnen worden opgenomen. Voor beursstudenten vindt Klein het ook heel normaal dat ze geen f 500,- kunnen betalen: hun promesseschuld wordt bij de totale studieschuld opgeteld (zodat een deel ervan gift is!) en na de studie terugbetaald.

Belangrijk is dus ook, dat het hier gaat om een noodzakelijke tegemoetkoming in onze inkomenspositie, die nu echter weer wordt teruggedraaid door het stringente invorderingsbeleid. Na twee jaar, dus voor de meesten tijdens de studie, biedt invordering geen enkele oplossing, maar is slechts het opschuiven van het probleem.

De financiële drempel vóór de universiteit wordt weliswaar geslecht, maar nu moet je er na twee jaar toch overheen. Kun je dan nog niet betalen, dan moet je alsnog maar stoppen.

rechter

Het inschakelen van de rechterlijke macht daarbij is, tegen deze achtergrond bezien, belachelijk en hoogstens een bewijs van de onmacht van de regering iets aan de studiefinanciering te doen.

Wat was Kleins reactie toen we hem op al deze zaken wezen?

"Er zijn helemaal geen problemen", zei hij, "want het gaat om studenten met rijke ouders. Die ouders moeten gewoon betalen". En inder-

daad, ons bereikten al diverse berichten dat Rijksstudietoelagen ogenblikkelijk ouders opbelt met dreigementen zodra je had laten weten niet te kunnen betalen! Maar laten we dat "argument" van Klein eens bekijken.

In de eerste plaats is het onzin. Het mag zo langzamerhand bekend verondersteld worden, dat juist in de inkomensgroep tussen f 30.000,- en f 40.000,- grote problemen bestaan! Vorig jaar kreeg je pas een maximale beurs als je vader circa f 16.500,- per jaar verdiende. Maar ook is het belachelijk, dat het bij je ouders blijven zeuren om geld als oplossing voorgesteld wordt! Studenten moeten niet financieel afhankelijk van hun ouders blijven, terwijl ze allang zelfstandig leven!

"Mocht er dan toch hier of daar een probleempje zijn", zei Klein nog, "dan sluit je maar een rentedragende lening af". Vier jaar geleden was hij daar nog fel tegen, maar dat is voorbij. Je krijgt dus een soort boete vanwege je gebrek aan geld! De rechtsongelijkheid tussen wel- en nietbeursalen wordt daarmee verder vergroot. En: rentedragende leningen zijn geen oplossing! Het betekent invoering van het felbestreden profijtbeginsel. Dat houdt in, dat studenten beschouwd worden als individuele investeerders. Door de studeren investeer je in iets, waarvan je individueel profijt hebt. Nu is dat allereerst een ontkenning van het maatschappelijk belang van gekwalificeerde academici. En bovendien gaat die redenering ervan uit, dat je het per definitie na je studie zo goed hebt. Welnu, als je al een baantje vindt, krijg je in het onderwijs bijvoorbeeld echt niet meer zoveel geld.

stelsel

Tenslotte merkt Klein op, dat hij het toch ook niet helpen kan dat dat "nieuwe stelsel er nog niet is. Dát ligt aan het parlement." Maar dan had-ie, toen dat duidelijk werd, moeten zorgen voor een andere oplossing voor de promesses! En er is dan maar één oplossing: afbetaling na de studie als mogelijkheid voor iedereen tot er een beter stelsel is. En ook daaraan stellen we eisen: een basisbeurs van ca. 6.000 gulden voor alle studenten (komt overeen met 3 x max. kba), aangevuld met renteloze leningen tot ca. 10.500 gulden. Kollegegeld wordt in de LOG-LOHBO-voorstellen

niet betaald, want dat zou een vestzak-broekzakstrategie betekenen

En met het noemen van het nieuwe studiefinancieringsstelsel wordt ook duidelijk, dat deze promes-zaak een kwestie is van alle studenten.

Zowel het tijdens de studie innen van kollegegeld als, in sterkere mate, het pushen van rentedragende leningen, scheppen precedenten voor het nieuw stelsel van studiefinanciering.

Het is bekend, dat in het plan Klein rentedragende leningen worden ingevoerd als vorm van studiefinanciering.

Onlangs is het bedrag, dat nu al door studenten bij de bank geleend kan worden in het kader van de studiefinanciering weer verhoogd. Op verschillende manieren wordt geprobeerd de rentedragende leningen alvast in te voeren!

Het is van belang deze ontwikkelingen tegen te gaan. Dat kan door de enig juiste oplossing voor het kollegegeld af te dwingen: betaling ervan na de studie voor wie dat wenst en zonder rente.

En: moet je nu ook je promes- van '75 betalen?

Doe dat dan voorlopig niet om de aktie te versterken! Voor de promesses van september 1975 levert dat voorlopig geen risico's op. Kom naar de aktievergaderingen die binnenkort worden georganiseerd om deze stap verder te bespreken. En pas op: licht je ouders in! Rijksstudietoelagen weet, dat zij sneller zullen betalen dan jij en probeert dat dan ook!

Heb je nog promesses van eerdere jaren staan? Meld je dan allereerst bij de GSB, vóór je iets anders doet. Wij kennen de stand van zaken en eventuele risico's, en hebben voor ieder een advies. Bij elke GSB-er zijn "promessenotities" te verkrijgen: een kleine brochure waarin alle informatie rond de promeszaak staat. Voor slechts een kwartje.

Versterk de akties:

"Mogelijkheid van terugbetaling na de studie voor iedereen"
"Geen ingrijpen van deurwaarders en rechters".

Vervolg op pagina 8.

Het vergroten van de winsten en het verkleinen van de werkgelegenheid:

Het faillissement van de redene

"1% groeien", "1% matigen", "Winst is werk" en "Loonmatiging". Dat zijn zo wat kreten, die te horen zijn als het over de economische situatie van Nederland gaat. Dat het slecht gaat, vindt iedereen. Maar wat moeten we doen om uit die crisis te komen? De lonen matigen? Het gebeurt al tijden, maar de werkloosheid is er niet door afgenomen.

Subsidies aan bedrijven? Winsten verhogen? Volgens de "winst is werk-theorie" is dat de oplossing, maar in de praktijk pakt het wel anders uit.

Toch wil de regering de lonen blijven matigen, krachtens Memo II Ook de overheidsuitgaven moeten verder terug, om zo ruimte te maken voor grote subsidies aan de bedrijven. De winsten dus omhoog, en dat op rekening van de lonen en de kollektieve uitgaven. In tegenstelling tot wat door de regering en de ondernemers wel gesuggereerd wordt, nl dat er gekozen moet worden tussen of loonmatiging of bezuinigingen op de kollektieve voorzie-

ningen, gebeurt beide: én loonmatiging én bezuinigen. De vraag die we stellen: wordt door zo'n beleid de werkloosheid bestreden?

In dit artikel gaan we globaal in op een aantal zaken. Allereerst de lonen. Zijn die wel zo sterk gestegen als Van Veen en Boersma beweren?

Dan de "winst is werk"-theorie. Waarheid of demagogie?

De overheidsuitgaven; subsidiëring van de kollektieve voorzieningen of van de grote bedrijven?

Uit dat alles kunnen we een paar konklusies trekken:

Loonmatiging en bezuinigingen staan op gespannen voet met de werkloosheidsbestrijding. En: wie stelt dat de regering de loon-trekkers en de mensen met een uitkering laat opdraaien voor ondernemereisen, heeft groot gelijk.

Een verkenning van het sociaal-economisch beleid.

MILJOENEN TA

lonen

Op 4 november 1975 schreven de verzamelde werkgeversorganisaties hun zoveelste jammerklacht over de huns inziens te hoog opgelopen lonen ("arbeidskosten"). Deze zgn. "Diskussienota over een meerjarig sociaal-economisch beleid" bevatte in grote trekken de beleidsmaatregelen die het kabinet Den Uyl later zou nemen dan wel zou voorstellen (bijvoorbeeld rond de zuivering van de prijskompensatie). Het moest een beleid worden, aldus de ondernemers, dat zich richtte op "ombuiging van de reële arbeidskosten gedurende een aantal jaren". De beroemde "arbeidskostentheorie" viert in ondernemerskringen, en later ook bij het kabinet, hoogtij. Een theorie die zegt, dat de te hoog opgelopen bruto lonen de rendementen -de winsten- van de ondernemingen in het gedrang hebben gebracht. Een soort "soepkomtheorie" "Hoe meer soep de arbeiders uit de kom eten, des te minder er voor de ondernemers overblijft". Hoe aardig het ook moge klinken, zo gemakkelijk liggen de zaken niet. En met hoeveel verve de theorie ook gebracht moge worden, de feiten spreken haar tegen.

Twee cijfers in dit verband. Het zgn "looninkomen" is in 1975, volgens de cijfers van de Nederlandse Bank, slechts 42% van het Nationaal Inkomen. Interessanter is eigenlijk het feit, dat dit cijfer al jaren dalende is! In 1965 was het nog 49%.

Een ander cijfer, dat misschien een beter beeld geeft: de arbeidskosten (bruto lonen en door ondernemers betaalde premies) maken volgens cijfers van het Centraal Planbureau

(CPB) 40% uit van de "prijs per eenheid produkt". En dat cijfer is al tien jaar konstant!!

"Maar in vergelijking met het buitenland....."

Een bekend argument van de heren van het VNO zodra ze hun stelling niet meer kunnen handhaven. Echter, ook "in vergelijking met het buitenland hebben ze ongelijk. Zowel over 1975 als over 1976 bijvoorbeeld, behoort Nederland tot de Europese landen met de laagste loonkostenstijging. Verder gelden in Nederland de loonkosten per eenheid produkt in vergelijking met het buitenland nog altijd als zeer gunstig.

Als we dan globaal de zaken eens overzien, blijkt de "arbeidskostentheorie" niet erg best aan te sluiten bij de feiten. Samen met de "winst-is-werk"-theorie dient ze dan ook veeleer ter rechtvaardiging van een loonmatigingsbeleid van regering en ondernemers.

winst is werk

De "winst-is-werk"-theorie is een van de mooiste staaltjes van demagogie die Van Veen (VNO) ooit verzonnen heeft. Dat moet hem worden nagegeven.

Onlogisch klinkt het namelijk niet eens. Een redenering als "alleen als we winst maken, kan de werkgelegenheid opgevoerd worden".

De bondskanselier van de BRD, Schmidt, drukte hetnog scherper uit: "De winsten van vandaag zijn de werkgelegenheid van morgen". Is er echter wel zo'n direkt verband tussen verhoging van de winst en de werkgelegenheid?

Volgens de "winst-is-werk"-theorie, zou bij loonmatiging de werkgelegen-

heid toenemen, doordat de winsten toenemen. De arbeiders hebben al tijden hun looneisen gematigd, en zijn zelfs op de nullijn gaan zitten. Tot drie maal toe gingen ze schoorvoetend akkoord met dergelijke loonmaatregelen van minister Boersma. Zelfs werd nog ingestemd met een zuivering van de prijsindex, waardoor niet meer alle prijsstijgingen gecompenseerd worden. Wat waren de gevolgen? Inderdaad; de winsten van met name de grote concerns namen toe. De arbeiders trokken de broekriem aan, de ondernemers maakten hun broekriem los.

Maar hoe staat het met die werkgelegenheid? Laten we er geen doekjes om winden: Den Uyl moet zelf in z'n beruchte Memo II toegeven, dat het met die werkgelegenheid triest gesteld is: "De aan de regering uitgebrachte adviezen doen vermoeden, dat de komende jaren niet met de beoogde vermindering van het aantal werklozen tot 150.000, maar met een toename tot 250.000 moet worden gerekend". Die winsten worden ondertussen geïnvesteerd of opgepot -en vormen zo een levensgroot gevaar voor de inflatiebestrijding -of worden uitgevoerd: de inderdaad sterk stijgende kapitaalexport, welke een rem vormt op de goederenexport. Echter, ze worden niet geïnvesteerd in arbeidsplaatsen; veel eerder in arbeidsbesparende machines.

Ook in Den Haag begint dit zo langzamerhand door te dringen. In Memo II konkludeert Den Uyl, dat het met die omzetting van winst in werk niet zo best gesteld is.

Interessant in dit verband is, dat de crisis zich juist kenmerkt door een onderbezetting van de produktiekapaciteit.

Was eind 1973 de produktiekapaciteit

ringen van Boersma en van Veen

boven de 100% bezet, in 1976 was deze bezetting tot beneden de 65% gedaald (arbeidstijdverkorting, geen overwerk etcetera). Een onderbezetting, die nog steeds niet wegwerkt is...

Het ligt dan ook voor de hand te veronderstellen dat bij een "aantrekende economie" eerst die onderbezetting weggewerkt wordt. Pas daarna zal tot een eventuele uitbreiding worden overgegaan. Een uitbreiding overigens, die niet eens betekent, dat er meer werkgelegenheid komt. Het investeren in arbeidsbesparende machines is een levensgroot probleem. Dat zijn geen loze leuzen; vele economische deskundigen zijn al tot deze conclusies gekomen.

Samenvattend kunnen we nu al zeggen dat van loonmatiging en de daaraan verbonden groei van de winsten niemand behalve de ondernemers, beter wordt.

1%-beleid

Er begint wat schot in de zaak te komen. Houden we de daarnet getrokken conclusie in het achterhoofd, dan kunnen we beginnen aan de laatste poot waarop het sociaal-economische regeringsbeleid rust: het bezuinigen op de "kollektieve sektor". Allereerst even die "kollektieve sektor". Daaronder vallen: de sociale verzekeringen en alle staatsuitgaven. Het is niet overbodig dat meteen al duidelijk te stellen, gezien het verwarringschepende taalgebruik in deze.

Het ophogen van de winstgevendheid van de bedrijven is de doelstelling geworden van het werkgelegenheidsbeleid van de regering. In Memo II wordt daarop nogmaals gehamerd; er zowel het loonmatigingsbeleid als het 1%-beleid van de regering blijven daarop gericht. Het beleid t.a.v. de "kollektieve sektor" heet het 1%-beleid.

Het is in de loop der tijden een bijna geveugelde term geworden.

In de miljoenennota 1976 kwam de regering er voor het eerst mee op de proppen; ze zei toen:

"Intussen is het duidelijk, dat de taakstelling van het terugdringen (...) van de reële arbeidskosten op zichzelf bezien zal leiden tot een aantasting van de ruimte voor toename van het reëel beschikbaar inkomen per werknemer. Ter compensatie hiervan zal het daarom noodzakelijk zijn een afvlakking van het stijgingstempo van de kollektieve kosten tot stand te brengen". Een beleid dus, dat erop gericht is de bruto loonkosten die de ondernemers betalen (loon + premies etc.) terug te dringen, door de premiedrukstijging af te vlakken. Het klinkt allemaal wat technisch, de gevolgen zijn simpel: de ondernemers houden gewoon een deel van de "bruto-lonen", dat ze anders aan premie kwijt waren in de zak.

't Gevolg is een sterke winstgroei.

En daarvoor is het beleid dan ook bedoeld. Maar aangezien de "kollektieve sektor" door deze grap minder geld krijgt, moet daar hard bezuinigd worden. Bezuinigd, niet alleen op de staatsuitgaven (13,8 miljard tot 1980) waardoor onderwijs, gezondheidszorg en bijvoorbeeld de WWV-uitkeringen bedreigd worden; maar ook op de sociale verzekeringen. In deze laatste sektor moet tot 1980 f 8,9 miljard bezuinigd worden. Onder andere op rekening van allerlei uitkeringen als de AOW, AWW, AAW, WW en WAO en op de kinderbijslag. Bij elkaar moet er tot 1980 dus zo'n f 22,7 miljard (!) t.b.v. de overleving van de kollektieve sektor naar de grote ondernemers. En alsof dat nog niet genoeg is komt de regering Den Uyl in 1976 (juni) in de nota "kollektieve voorzieningen en werkgelegenheid" tot de conclusie, dat dit 1%-beleid feitelijk ontoereikend is. Er komt een aanvullend beleid: het zgn. "struktuurbeleid". Dit beleid leidt, in tegenstelling tot het 1%-beleid, niet tot een rem op de staatsuitgaven, maar tot een verhoging daarvan. Een verhoging die, het wordt een trieste eentonigheid, gericht is op een subsidiëring -onder andere op investeringen, maar ook op de loonkosten van de ondernemers. Kei-harde winstverhoging dus.

anders

De stelling, dat een forse bezuinigingsronde nooit kwaad kan, is natuurlijk flauwekul. Dan hebben we het nog niet eens over de ontoelaatbare gevolgen die zo'n bezuiniging in de kollektieve sektor zelf heeft. Een groot probleem dat aan bezuinigingen op overheidsuitgaven verbonden is -evenals aan loonmatiging- is nl het teruglopen van de bestedingen. Konkreet; zowel overheid als arbeiders zullen door maar te matigen steeds minder kunnen kopen bij de bedrijven. Deze kunnen daarop hun produkten niet kwijt (afzetproblemen) en raken verder in de moeilijkheden.

Uit het sociaal-economische beleid van de regering kunnen we ruwweg twee conclusies trekken. Allereerst dat de regering al haar kaarten gezet heeft op winstverhoging van de ondernemers. Wie dan ook stelt, dat de regering de loontrekkers en mensen met een uitkering op laat draaien voor ondernemerseisen heeft groot gelijk.

De tweede conclusie is, dat bezuinigingen en loonmatiging op gespannen voet staan met werkloosheidsbestrijding. In tegenstelling tot de weg die CDA-PvdA in Memo II en het bereikte economisch akkoord voorstaan -verdere loonmatiging en verdere bezuinigingen- staat dan ook de weg van het opvoeren van de koopkrachtige vraag.

Duidelijker gesteld: het beleid van matigen ten behoeve van de concernwinsten is een faillet beleid. De

winsten stijgen echt wel (zelfs de OECD geeft dat toe), maar de werkgelegenheid neemt er niet door af.

Er is wel een andere weg om de werkloosheid op te lossen; of in ieder geval te bestrijden. Dat is door de bestedingen op te voeren, wat betekent, dat de lonen juist niet gematigd moeten worden en dat de overheidsbestedingen opgevoerd moeten worden.

Allereerst wordt bereikt dat, doordat de arbeiders meer kunnen besteden, de gehele binnenlandse economie aantrekt.

Verder wordt voorkomen, dat de bevolking opdraait voor de eisen van de grote ondernemers. Zij zijn het die de lijn van het huidige beleid hebben voorgesteld, omdat zij er het meest van profiteren.

Over het benodigde geld behoeven we ons niet zoveel zorgen te maken. Allereerst moet de kapitaalexport naar het buitenland goed worden aangepakt. Het is ontoelaatbaar, dat per jaar ettelijke miljarden hier verdiend geld naar het buitenland verdwijnen. Vooral multinationals als Shell en Unilever zijn hier sterk in.

Ook in Defensie moet het mes maar 'ns gezet worden. In Den Haag wordt ernaar gestreefd -en deels al in praktijk gebracht dat in de defensiebegroting een grote verschuiving van geld van personeelslasten naar investeringen (in materiaal) aangebracht wordt.

Aan een dergelijke verschuiving heeft behalve de oorlogsindustrie niemand iets.

Een derde sektor die we moeten bekijken is de ontwikkelingshulp. Veel van de gelden -er moet gestopt worden dat trachten te verbloemen- komen in het geheel niet ten goede aan de "armsten der armen" maar aan korrupte regiems (als Suharto in Indonesië) of aan grote ondernemers (als export subsidie).

Door op dergelijke posten geld vrij te maken, scheppen we de mogelijkheden een op betere leest geschied sociaal-economisch beleid te realiseren. Een beleid dat zich, in tegenstelling tot het huidige, kenmerkt door een bescherming van de bevolking en de voorzieningen tegen de gevolgen van de huidige economische crisis en de op slechts meer winst beluste concerns.

Vervolg van pagina 3.

llingen onder elkaar geld gaan ver-
schuiven, waarbij weer de beperkte fi-
nanciële armslag norm is.

Een laatste opmerking betreft de stops:
Het beleid is er niet op gericht de
stops op te heffen, maar om de wette-
lijke kaders te ontwikkelen waarbinnen
de stops structureel zijn. beoogd word
om een wet te ontwikkelen voor 1 sept.
1979 die automatisch het verband tus-
sen het aantal aangemelde studenten en
de capaciteit vastlegt, o.g.v. waarvan
de stops worden ingesteld. Niet het
recht op onderwijs is norm, maar de ar-
beidsmarkt of de beperkte hoeveelheid
geld. Niet het recht om je indivi te
ontplooiën, maar de grillige eisen van
de arbeidsmarkt die gemonopoliseerd
wordt door een aantal ondernemers is
norm.

plannen

In het bovenstaande zijn een heleboel
onderwerpen aangestipt. Centraal daar
in stond iedere keer weer de discrepan-
tie tussen wat er aan behoeftes bestaa-
en het beleid wat er gevoerd werd.
De achtergronden van dit beleid, komen
niet expliciet aan de orde in de o-
memorie van toelichting op de begroting.
En dat is bij deze begroting eigenlijk
het belangrijkste. Het gaat tenslotte
om een "autonome doorwerking van het
voor de kabinetscrisis gevoerde be-
leid". Een aantal zeer belangrijke be-
leidsuitgangspunten zijn de meerjaren-
ramingen en de Beleidsindicaties, daar-
naast zwerft ook de nota Hoger Onder-
wijs in de Toekomst (HOT-nota) door de
begroting. De HOT-nota is nog steeds

niet door het parlement besproken!
De meerjarenramingen zijn de financie-
le vertalingen van het door het kabi-
net vastgestelde 1%-beleid en andere
bezuinigingsmaatregelen. In de vorig
jaar gehanteerde meerjarenramingen
werd nog uitgegaan van een beperkte
groei, bijv. 415 formatieplaatsen per
jaar erbij. De beleidsindicaties, zo-
als die in februari verschenen,
laten zelfs die groei nog achterwege:
de middelen blijven gelijk tot 1983,
ondanks eerder ingenomen standpunten.
Hier dienen de universitaire ontwikke-
lingsplannen op afgesteld te worden.
Er kunnen wel meer stafleden bijkomen,
als we nu een hoogleraarsplaats omzet-
ten in 2 tijdelijk wp.-plaatsen; wijzi-
ging van de gemiddelde personeelslast
heet dat. Het betekent natuurlijk wel
een afbreuk doen aan de kwalitatieve
eisen die je aan het personeel moet
stellen.

maatregelen

Een van de door Klein uitgedachte be-
zuinigingen is de beperking van het
aantal onderwijsvragende studenten.
Bijv. "omdat de resultaten van de her-
programmering anders uitvallen dan aan-
genomen" (..) "dan zal binnen het ge-
lijkblijvende totaal aan personeel mi-
delen niet te ontkomen zijn aan een
van de volgende maatregelen of een
combinatie daarvan":
- minder studenten toelaten.
- lagere staf/studenten ratio.
- minder onderzoek verrichten.
(commentaar eigenlijk overbodig;
het gaat op de manier van: als jul-
lie niet willen herprogrammeren (om-
dat het ten koste gaat van de kwali-
teit) krijg ik jullie toch wel)

Om deze bezuinigingen aannemelijk te
maken, worden ook nog een paar reken-
truks gepresenteerd:
- 5% efficiency- verhoging. Zonder ar-
gumentatie wordt ervan uitgegaan dat
met hetzelfde personeelsbestand 5%
meer studenten opgevangen kunnen wor-
den,
- van de 100 onderwijsvragende studen-
ten er maar 70 'echt' onderwijs la-
ten vragen
- de staf/studentenratio's opschroeven
- uitgaan van een 4-jarige geherstruk-
tureerde opleiding. Negerend dat
vrijwel alle richtingen 5 jaar aan-
vragen.

Het regeringsbeleid tov van het WO ken-
merkt zich dus -kortweg- door de nul-
lijn, en gezien de stijgende studenten
aantallen de minlijn. Dat alles leidt
tot kwaliteitsverlies van de opleidin-
gen. Allerlei middelen worden daartoe
gehanteerd: reallokatie, stops, selek-
tie wijziging structuur WP, geen goede
nieuwbouw etc.

Een dergelijk beleid is in niemands
belang. Niet van de studenten die mak-
kelijker weggeslekt worden, niet
in het belang van de staf, doe een
taakverzwaring krijgt, niet in het be-
lang van de bevolking, die gebaat is
en blijft bij goed en voldoende opge-
leide mensen. (Er is bijv. een stop bij
medicijnen, terwijl de gezondheidszorg
nog genoeg verbeterd kan worden.)
Nee, de bezuinigingen zijn in het be-
lang van de grootste ondernemers.
In die zin is dan ook gezamenlijke
strijd geboden.
Uiteindelijk gaat het toch om goede
onderwijsvoorzieningen van peuter tot
student voor iedereen.

Pierre Karsten.

(advertentie)

ER IS IN GRONINGEN EEN KLEIN WINKELTJE...

DE DEUR IS ER ALTIJD OPEN - VAN HARTE WELKOM DUS - JE VIND
ER VAN ALLES OM KAMERS GEZELLIG IN TE RICHTEN - KIJK MAAR
RUSTIG ROND - ONTMOET ER JE VRIENDEN - KRUIP DOOR SLUIP DOOR,
STRIJKEL NIET - DE PRIJZEN ZIJN ER VRIENDELIJK!

STUDENTENWINKEL VAN JOHN SINKEL

ALTERNATIEF TAPIJT ALS BIESTEGELS - COCUS - SISAL - TWISTED
OOK JUTE - SCHUIMPLASTIK POLYETHER GRATIS OP MAAT!
BEDKUSSENS - MATRASSSEN - MEUBELSTOFFEN - SKAI - TAFELZEIL -
PLAKPLASTIK - GORDIJNSTOFFEN - VITRAGES - VINYL - KARPETTEN
MATTEN - KLEEDJES ENZ. ENZ. ENZ.

JUTE
VA. 299!

BIESTEGELS

KAMERS GEZELLIG MAKEN?
NESTJE BOUWEN? HET ADRES

WINKEL VAN SINKEL

FOLKINGESTRAAT 5 TEL: 134274 GRONINGEN
DIREKT BIJ DE VISMARKT 30 STAPPEN VANAF DE KORENBEURS

Hardere middelen gerechtvaardigt? Kamernood blijft inzet akties jongeren

Vrijdag 9 september werden er op het Binnenhof een aantal tenten opgezet. Op deze manier werd een prikactie van de studentenvakbonden in het LOG tegen de kamernood extra luister bijgezet. Doel van de actie was de demissionaire regering te konfronteren met de gevolgen van hun beleid: in het hele land hebben duizenden eerstejaars nog geen kamer, en zijn zo gedwongen hun intrek te nemen bij vrienden of kennissen, of moeten zelfs de nacht in een tentje op een sopperige kamping doorbrengen.

De heren regeerders, die het afgelopen jaar veel te weinig geld voor nieuwbouw voor jongeren beschikbaar gesteld hebben, verboden de universiteiten ook nog eens om geld uit te trekken voor goede noodvoorzieningen. "De eerstejaars zoeken het zelf maar uit", en "de eerstejaars moet maar wat pioniersgeest bijgebracht worden" zullen ze misschien wel gedacht hebben. Toen de studentenvakbonden de heren Klein en van Dam een symbolische eerste steen wilden aanbieden, kwamen ze dan ook niet opdagen. Ze voelden zich ook al niet meer verantwoordelijk voor het door hun gevoerde beleid. Al waren deze beide heren er niet, de pers was er wel en heeft ruimschoots aandacht aan deze zaak besteed. Daarnaast is er een overleg geweest met een aantal ambtenaren van de ministeries van O&W, en Volkshuisvesting, die onze eisen aan de desbetreffende ministers zouden doorgeven.

Dat de akties van de studenten in ieder geval hun uitwerking niet missen op de besturen van de Universiteiten is duidelijk. In A'dam worden naast de 60 afgehuurde hotelkamers nu ook noodvoorzieningen gerealiseerd voor een volgende groep studenten van 40 man. In Delft wordt op het ogenblik het plan om voor 1000 eerstejaars tijdelijk woonvoorzieningen te bouwen onderzocht. Binnenkort zal een delegatie van de Universiteitsbesturen een onderhoud hebben met van Kemnade- die tot er een nieuwe regering is alle zaken aangaande het WO waarneemt- om een opheffing van het verbod op de bouw van noodvoorzieningen te bevechten. De studenten staan niet alleen in hun akties.

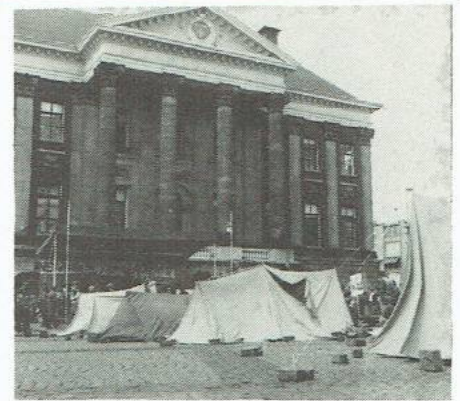
Het is natuurlijk niet zo dat we nu op onze lauweren kunnen gaan rusten. In Groningen hebben immers nog honderden eerstejaars geen kamer. Daarnaast zijn er ook nog eens zeer velen, die een zeer slechte kamer hebben, en die daar bovendien ongelooflijk hoge huren voor moeten betalen. Marien Abrahamse suggereert in de UK dat het allemaal nog wel mee zou vallen met de kamernood. Hij haalt daarbij o.a. het argument van de slecht bezochte sleep-inn in Paddepoel aan. Een onterecht argument, volgens ons.

Veel eerstejaars zonder kamer hebben in de KEI onderdak gezocht bij vrienden, familie, KEI-leiders ed. Op zich heel logies, als je bekijkt dat de publiciteit rond de sleep-inn nogal laat op gang gekomen is, en dat het natuurlijk gemakkelijker is om bij kennissen ed. te slapen, omdat je dan niet gebonden bent aan de openings- en sluitingstijden van Paddepoel.

Het blijft natuurlijk nodig om goede noodvoorzieningen te creëren in de vorm van caravans of barakken. Immers maanden samenwonen, en wat meer is, samen studeren op een kamer is natuurlijk niet bepaald aantrekkelijk. De aanpassing aan de nieuwe omgeving wordt hierdoor bemoeilijkt, en de mogelijkheden om te studeren beperkt. Het toch al hoge percentage afvallers in het eerste studiejaar wordt er alleen maar groter door.

In Groningen is een ambtelijke werkgroep ingesteld, die ervoor moet zorgen dat voor de eerstejaars van 1978 noodvoorzieningen aanwezig zijn. Het is de taak van GSB, HBO-bond en kamer noodkomitee om dmv akties druk op de UR uit te oefenen, opdat deze noodvoorzieningen niet pas in sept. '78, maar in elk geval een gedeelte ervan bv. al in februari gereed zijn. Wat betreft de nieuwbouw kan hoogstwaarschijnlijk per 1 okt. as. met de start van de bouw van de studentenflat van 200 wooneenheden aan de Geman Dorgesiuslaan begonnen worden. Het is daarnaast mogelijk dat er soortgelijke flats gebouwd gaan worden. Het zou hierbij om 600 eenheden kunnen gaan. Er liggen dus zeer concrete perspectieven voor nieuwbouw hier in Groningen.

Op het ogenblik is de situatie rond de kamernood zodanig, dat harde akties middelen niet alleen gerechtvaardigt, maar ook noodzakelijk zijn. Kraken is zo'n middel. Maar als je hiertoe overgaat moet wel duidelijk zijn, dat kraken op zich nooit een oplossing voor de kamernood is. Het is op de eerste plaats een demonstratief middel, met behulp waarvan

(Foto: Bart Onnes)

Tentenkamp op de Grote Markt.

Je de schandalige kamernood aan de orde stelt.

Als je gaat kraken doe je dit om politieke eisen tav de nieuwbouw en de noodvoorzieningen onder de aandacht te brengen. Daarnaast gaat het er natuurlijk ook om dat je mensen zonder kamer op deze manier onderdak kunt bieden. Zo mogelijk moet je op de gekraakte panden eisen stellen op de gekraakte panden: gemeente en/of SSH moeten die panden aankopen ten bate van de jongerenhuisvesting. Op basis van boven geschetste ideeën heeft de GSB zitting genomen in het krakerskollektief. Kraakacties zullen nu dan ook door ons voorbereid gaan worden.

De GSB is in de KEI nog niet overgegaan tot kraakacties, omdat hierdoor de eerstejaars beperkt zouden worden in hun mogelijkheden om aan de KEI mee te doen. Een gekraakt pand vergt nu eenmaal constante bewaking. Wij vinden de introductietijd te belangrijk voor de kennismaking met de stad om dan tot zo'n middel over te gaan. Het kamernoodkomitee, dat ism. GSB, HBO-bond en andere organisaties verder gaat met de akties tegen de kamernood vergadert elke woensdag om 8 uur op de Vissestraat 46.

Geert Berghuis.

Aktie op Grote Markt.

GEBOEKT..

IKV- brochure:

Militaire produktie

Wie zijn neus ook maar even in de zaken van generaals, van ministers van defensie steekt, loopt de grootst mogelijke kans tegen het Militair Industrieel Complex aan te lopen. Het MIC staat voor een ragfijn netwerk van personen uit de militaire industrie - beter gezegd: de wapenfabrikanten en personen uit de regeringsinstanties

In 1951 installeert de Nederlandse regering de Adviesraad Militaire Produktie. De minister die hiervoor verantwoordelijk was, was Hennie van den Brink van de KVP (inmiddels de bovenbaas van de AMRO-bank). De vice-voorzitter van deze raad is mr J. Meyen, die er namens de protestants-christelijke werkgevers in zit. In deze raad zit tevens de heer Twijnstra namens de "kontaktkommissie Werkgeversverbonden". Vanaf 1953 is deze heer Twijnstra adviserend lid van de Raad van Bestuur van Unilever.

We besparen u de opsomming van de lijst van leden van deze regeringskommissie. De interessantste persoonlijkheid willen we echter niet onvermeld laten: ingenieur Frits J. Philips, bekend gloeilampenfabrikant uit Eindhoven die, naar de socioloog Teulings beweert, in de Tweede Wereldoorlog krijgsgevangenen voor zijn fabrieken liet werken en ook aan de geallieerden en aan de nazis oorlogsmateriaal leverde. En och, het Militair Industrieel Complex beperkt zich niet tot de duidelijk herkenbare vorm die we zojuist beschreven. Wie binnen de universiteit op zoek gaat, loopt al gauw op tegen het "atoominstituut" in Amsterdam, waar professor Kistemaker in de vijftiger jaren zijn atoomonderzoek voor de nazi's voortzette. Zij het nu voor de Nederlandse regering.

Het Militair Industrieel Complex beschrijven, dat wil zeggen de persoonlijke binding tussen de regeringsinstellingen en de wapenfabrikanten in kaart brengen, vergt een systematisch onderzoek van dit netwerk en het is voor Nederland -voor zover wij weten- nauwelijks op grote schaal gebeurd.

Het is daarom verheugend, dat het Interkerkelijk Vredesberaad aan het OSACI -het Oecumenisch Studie en Aktiecentrum- de opdracht heeft gegeven hiermee aan het werk te gaan. Het resultaat is een schat van gegevens over het Nederlandse Militair Industrieel Complex. Eerst de beperkingen van het werk-

stuk "Militaire Produktie in Nederland".

Er wordt een inventarisatie van de militaire produktie in Nederland zonder dat deze produktie wordt geplaatst in een politiek en economisch analysekader. Het is bijvoorbeeld interessant de Nederlandse militaire produktie te plaatsen in de context van het imperialisme. Nou, dat gebeurt niet. Er wordt evenmin een analyse gemaakt van de rol van de staat als belangrijkste afnemer van de wapenfabrikanten. De plaats van de militaire produktie in Nederland.

De militaire produktie in Nederland bedraagt op het ogenblik zo'n slordige drie miljard gulden per jaar of 1,6% van het Bruto-Nationaal Produkt. Ogenscheinlijk is dat niet zo veel. Echter, de omzet in deze branche is niet de enige maatlat. Voor een nauwkeuriger plaatsbepaling kan men daarop beter op punten gaan letten als de winsten die in de wapeningsindustrie gemaakt worden, de geavanceerde technologie, de lage afzetkosten, de bijzondere financiering (vooruitbetaling) enzovoort.

De grootste militaire producenten in Nederland zijn: Philips, Rijn-Schelde-Verolme (RSV), Fokker-VFW en Daf Trucks. Al deze concerns hebben civiele afdelingen die bijzonder slecht draaien en de winstresultaten omlaag drukken. Bovendien zoeken deze concerns in de huidige economische crisis naar kapitaalsintensieve, dus werkgelegenheidsarme, werkzaamheden. Een middel om de gemiddelde concernwinst te kunnen opvijzelen.

Bij alle vier bovengenoemde concerns zijn de militaire activiteiten gemiddeld winstgeverder dan de civiele produktie en bij alle vier worden wapenproduktie en wapenexport als deel van de concernactiviteiten uitgebreid.

De IKV-studie konkludeert, dat de overheid deze tendens tot militarisering van de produktie juist aangemoedigd en versterkt. Een van de mogelijkheden is -het verbaast niemand- de defensiepolitiek van

de regering. Zie de bovengenoemde Adviesraad voor Militaire Produktie. Maar ook het Ministerie van Economische Zaken is van de partij. Zo leidt onder andere het "speerpuntenbeleid" (struktuurbeleid) van minister Lubbers tot het beschikbaar stellen van miljoenen gulden in 1975 en 1976 voor Daf-Trucks, Muiden-Chemie Eldim-Elbar (metaalbewerking voor de F-16), Philips en de RSV.

Een ander interessant aspekt van de Nederlandse wapenindustrie is de verwevenheid met de buitenlandse wapenfabrikanten. De IKV-studie wijst op de toenemende betekenis van internationale concertia die de in NAVO-verband gemaakte wapeningsplannen moeten gaan uitvoeren.

Ook opmerkelijk in dit verband is het feit, dat alle Nederlandse munitiebedrijven, de gehele vliegtuigbouw, de legervoertuigenbouw en de elektronische industrie direct gelieerd zijn aan buitenlandse wapenfabrikanten. De laatste twee iets minder dan de andere. Wat kleinigheden uit de IKV-studie. De legerauto's van DAF. De reorganisatie van het DAF-concern mocht zich in een aanzienlijke steun van de Nederlandse regering verheugen. Niet alleen werd een order van vierduizend legertrucks bij DAF geplaatst en werd de uitvoering van deze order ondersteund met een subsidie uit de werkloosheidspot, ook stelde de Nederlandse staat zich garant voor drie leningen van in totaal f 100 miljoen.

Verbaast het dan nog iemand dat DAF-na het afstoten van de DAF-Car-afdeling aan VOLVO- verwacht de komende tijd tussen de tien en de twintig procent aan militaire orders te kunnen afwerken?

"Met deze maatregelen heeft de Nederlandse overheid een sanering van DAF helpen financieren die -zoals het blad WIK van de Industriebond NVV in 1975 onthulde- zeker duizend ontslagen zal vergen. Tegelijkertijd helpt de regering DAF over te schakelen op het lukratieve militaire werk. Dit wordt gemotiveerd met de bescherming van arbeidsplaatsen rond Eindhoven. Op het openbaar vervoer, bijvoorbeeld de interlokale busverbindingen, wordt echter bezuinigd. Dat kost DAF, een grote leverancier van lijnbussen, ongetwijfeld veel orders. Zou de versterking van dat openbaar vervoer niet een veel betere hulp aan de werkgelegenheid bij DAF betekenen?"

Militaire produktie in Nederland, een uitgave van het Interkerkelijk Vredesberaad. Prijs f 7,50. Te bestellen door overschrijving op gironummer 78824 t.n.v. Penningmeester IKV te voorburg, onder vermelding van de titel.

B.M.

Inkomensadviezen (vervolg van pag. 5) 500 gulden ingehouden

Heb je een oude promesse nog niet betaald en krijg je dit jaar voor het eerst een rijksstudietoelage? Dan heb je misschien ook al gemerkt, dat de promesseschuld automatisch wordt afgetrokken van je beurs:

Het LOG heeft tegen deze nieuwe "gedragslijn" van het ministerie al in een open brief hard geprotesteerd. Omdat we in het algemeen vinden, dat niet tijdens, maar na de studie terugbetaald moeten worden, maar ook omdat hier meer aan de hand is. De groep studenten waarom het hier gaat, komt namelijk uit de lage midden inkomensgroepen; de groep die door het huidige studiefinancieringsstelsel altijd al in het verdomhoekje zat.

Jarenlang bleef de aanpassing van de bijdragenorm van de ouders achter bij de stijgende prijzen. Steeds minder mensen kregen een beurs, steeds meer kregen een kleinere beurs. Hun ouders kregen het slechter, konden niet meer aan hun kinderen geven. Kortom: het inkomen van die studenten ging het hardst achteruit.

Velen konden dus niet anders dan 'n promesse tekenen, en konden die later niet aflossen.

Nu eindelijk die ouderlijke bijdragenomen, als gevolg van jarenlan-

ge druk, opgetrokken zijn en deze groep studenten dus eindelijk weer voor het eerst krijgt waarop ze minimaal recht heeft -een toelage- nu wordt daar brutaalweg weer 500 gulden of meer vanaf getrokken.

De open brief was het eerst initiatief. De volgende stap is overleg met het landelijk Beraad Studenten-dekanen. Ook zij hebben zich tegen invordering tijdens de studie verzet en op z'n minst van het ministerie gevraagd om optellen van de promesseschuld bij de studieschuld van een toelage, voor elke student die later een toelage krijgt. Als je dus zelf zo'n gekorte toelage hebt ontvangen, kom dan even op het spreekuur ('s maandags 2-5 uur) en beroep je in een brief aan RST op de mogelijkheid de promesseschuld bij je studieschuld op te tellen in plaats van anders om!

Spaarregeling

Bijverdiensten brachten het krijgen van kinderbijslag en -aftrek niet ingevaar als je het bijverdiende geld, voor zover het meer dan 10% van je budget bedroeg, aantoonbaar vastzette op de bank. Deze laatste mogelijkheid voor studenten om ook eens voor een grote uitgave te kunnen sparen, is binnenkort verdwenen.

Staatssecretaris Mertens stopte dit wetsontwerp onder bij zijn controlemaatregelen en het werd door de kamer aangenomen. Wat moet je nu doen?

In dit kalenderjaar zijn geen concrete gevolgen te verwachten. Hoogstwaarschijnlijk komen de Raden van Arbeid pas begin 1978 toe aan uitvoering. Dat betekent dat je nu nog bijverdiensten boven maximaal f 1.100,- moet vastzetten op een spaarrekening. Na 1 januari verlies je één maal kba als je zelf meer dan 10% van het jaarbudget (ca f 1.100,-) verdient, je verliest twee keer kba als je meer dan 50%

verdient en je krijgt helemaal niks meer als je ouders minder dan f 42,- per week aan je uitgeven.

Reken met behulp van het POENBOEK uit, wat dat precies betekent; of k kom naar het spreekuur ('s maandags 2-5 uur).

LET OP: de grens van 1 januari is nog niet geheel zeker. Volg dus nauwkeurig het nieuws in Nait Soez'n!

REDUKTIE-en REISBURO

Visserstraat 46

GEOPEND MAANDAG T/M VRIJDAG VAN HALF TWEE TOT HALF ZES.
TEL. 121237

SR-52

! SENSATIONELE AANBIEDING!
ZOLANG DE VOORRAAD STREKT.

NIET VOOR f849,-
OOK NIET VOOR f649,-

MAAR VOOR

f 290,-

- Elektronische rekenmachine, programmeerbaar met behulp van magnetische kaarten.
- 224 programmalokaties, 20 toegankelijke geheugens, 10 gebruikerstoetsen, 72 labels, 23 voorgeprogrammeerde functies.
- Gebruikt algebraïsche rangorde met 9 niveaus van haken.
- 10 logische-beslisingsfuncties, 2 niveaus van subprogramma's, nauwkeurigheid tot op 12 cijfers.
- Wordt geleverd met een vakbibliotheek van 22 voorgeprogrammeerde magnetische kaarten en gebruiksaanwijzingen, netvoedings-/laadapparaat en tasje

BESTEL NU !!!
eind september leverbaar.

VERDER OOK IN PRIJS VERLAAGD:

SR-40

- Wetenschappelijke handrekenmachine.
- Uitlezing met 8 cijfers of 5 + 2 voor exponenten.
- Algebraïsch invoersysteem met 15 niveaus van haken.
- Vpiledig geheugensysteem.
- x^x , $1/x$, $\sqrt{x}$, y^x , x/y goniologisch-logaritmische functies 360°, 400° of radiaal naar keuze.
- Automatische constante π .
- Werkt op oplaadbare batterijen (incl.).
- Inclusief draagtasje.

SR-51-II

- Wetenschappelijke handrekenmachine.
- Uitlezing met 10 cijfers of 8 + 2 voor exponenten.
- Algebraïsch invoersysteem met 15 niveaus van haken.
- 3 volledige geheugens.
- Alle functies als SR40 + lineaire regressie, standaard deviatie, corr. coëff. e.v.a.
- Oplaadbare batterijen, via lichtnet (incl.).
- Met vinyl draagtasje.

STUDAIR

retourtje PARIJS voor f87,- (incl.)
retourtje LONDEN voor f143,50

PLATENBONNEN
van f20,-
VOOR **f17.50**

CASSETTE-bandjes (BASF)

LHsuper 120 f7,35
chromdioxid 60 f6,50

Demonstratie in Amsterdam:

'Abortus vrij, dat eisen wij'

Zaterdagmiddag 10 september: in de schaduw van de Oude Wester in de Amsterdamse Jordaan wemelt het van de mensen. Slechts één week van te voren heeft het komitee "Wij Vrouwen Eisen" tot het houden van een demonstratie tegen de verloederding van de vrouwenbelangen in de kabinetsformatie besloten. Uit de enorme groep vrouwen en mannen -met regenjas en paraplu uitgedost- blijkt hoe verontrust velen zijn over de gang van zaken rond de abortus in de lopende kabinetsformatie. Maria Bodewes was er bij en schreef er een analyse over.

Eerst de zaken in het kort op een rijtje zetten. Nadat de formatieopgave van Den Uyl strandde op de "abortus", kwamen informateur Veringa (KVP) en Joop den Uyl met behulp van de lijmpot en de schaar tot een nieuw kompromis: wanneer het kabinet vóór 1 januari 1979 niet tot een nieuw kompromisvoorstel is gekomen, kan daarna het parlement zelf het initiatief nemen tot een nieuwe abortuswet. Het besluit of zo'n wetsontwerp van de meerderheid van het parlement de ministeriële handtekening wordt gegeven, ligt ter beslissing van het kabinet. Dit besluit moet genomen worden "in het licht van de gebleken opvattingen over dit vraagstuk bij de partijen, die in het kabinet vertegenwoordigd zijn."

Welnu, wat er zoal uit de "gebleken opvattingen" kan voortvloeien, daarmee hebben we al kennis kunnen maken tijdens het optreden van Dries van Agt rond de Bloemenhovekliniek en de weigering van Van Agt een niet-CDA voorstel te ondertekenen. Inmiddels heeft Van Agt laten weten, dat het nog te formeren kabinet slechts tot ondertekening van een abortuswet kan overgaan als daarin aan de CDA-opvattingen over abortus recht wordt gedaan.

Er zit nog een klein addertje onder het gras. Iedereen gaat er -gezien de ervaringen tot nu toe- vanuit, dat tot 1 januari 1979 géén (goede) initiatieven te verwachten zijn. Wat wél voor 1 januari 1979 te verwachten is, is de behandeling voor de Hoge Raad van twee arresten, o.a. naar aanleiding van klachten over de behandeling in de Bloemenhovekliniek. Dergelijke wetsinterpretaties hebben de eigenschap, dat ze hun eigen leven gaan leiden en beschouwd worden als wet. Een negatieve uitspraak, een uitspraak tegen de Bloemenhovekliniek, zal opnieuw pogingen van justitie de kliniek gesloten te krijgen tot gevolg hebben. Zeker ge-

zien de jongste eis van het CDA om op het Ministerie van Justitie een CDA-er te krijgen.

Wie heeft er voordeel bij het nu overeengekomen kompromis? In elk geval niet de Nederlandse vrouwen.

Het was verleden week zaterdag een geslaagde demonstratie. De vijfduizend deelnemers eisten, dat de vrouw over abortus zelf moet beslissen, zonder dat de minister van justitie op de loer ligt om iemand in de kraag te grijpen. Door de Kalverstraat klonken de eisen "Abortus vrij, abortus in het ziekenfonds, dat eisen wij" en "Tien zetels winst voor de PvdA, en nog loopt Den Uyl Van Agt achterna". Veel toeschouwers brachten de stoet demonstranten een ovatie. Een demonstratie die zijn uitwerking niet zal missen.

Dries van Agt.

Toch nog enkele puntjes van (zelf) kritiek bij deze actie. Zoals bekend is ook het Landelijk

Overleg van Studentenvakbonden vertegenwoordigd in het komitee "Wij Vrouwen Eisen", waarin onder andere zitting hebben: de Nederlandse Vrouwen Beweging, Rooie Vrouwen, NVV-, PPR- en PSP-vrouwen, Dolle Mina en Man-Vrouw-Maatschappij

Het eerste punt van kritiek is, dat deze demonstratie te lang op zich heeft laten wachten. Al vóór de formatie strandde, was duidelijk, dat er niets goeds uit de bus zou komen. Velen waren toen al zeer ongerust en 't zou meer zoden aan de dijk hebben gezet, als een duidelijk en massaal protest tegen allerhande compromissen toen tot uiting was gebracht.

Ten tweede: de demonstratie was zeer slecht aangekondigd. En voor mensen die ver van de hoofdstad wonen, is één week voorbereidingstijd gewoon te kort. Met één week voorbereidingstijd meer, was het aantal deelnemers minstens het dubbele geweest. In het vervolg zal het LOG -en dus ook de GSB- veel allerter moeten optreden.

Tenslotte: niet het gehele komitee "Wij Vrouwen Eisen" deed aan de demonstratie mee. De Rooie Vrouwen (PvdA) en de NVV-Vrouwen hebben zich vlak voor de demonstratie teruggetrokken. Een motie van de PvdA-vrouwen tegen het formatiekompromis werd weggestemd in de PvdA-partijraad. Daaruit vloeide kennelijk de konsekwentie voort, dat er niet gedemonstreerd behoefde te worden. Deze, voor velen onbegrijpelijke, stap was zaterdagmiddag algemeen onderwerp van discussie en werd ook algemeen betreurd. Het ging alle organisaties in het komitee "Wij Vrouwen Eisen" toch steeds om een goede abortusregeling, en daarvoor is in het afgesloten akkoord géén garantie gegeven. Het gaat er niet om wie in het kabinet daarover uitspraken doet. Het gaat erom, welke uitspraken er gedaan worden.

De strijd voor dit belangrijke zelfbeslissingsrecht van de vrouwen mag niet afhankelijk gesteld worden van welke partij-politieke kompromisbehoefte dan ook!

Maria Bodewes.

NAIT SOEZ'N

Nait Soez'n. Orgaan van de GSB. Verschijnt tweewekelijkse. abonement '77/'78: f 25,-. Incl. GSB lidmaatschap, Reis- en reductie buro en alle andere GSB faciliteiten.

Redactie: Peter de Vries, Berto Merx, Jan Koers, Loes Steensma.

Medewerkers: Maria Bodewes, Peter Runia, Paul Dijkstra, Elmer Spaargaren, Theo Mensen e.a.

UITGEREKEND HET ZUINIGST UIT BIJ DE GSB.

Naam:.....

Adres:.....

Plaats:.....

WORDT LID VAN DE GSB, GIRO: 1229746.TEL: 114597 of: 114598